

ԲԱՐՁԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԱՐՈՒԵՍՏԳԻՏԱԿԱՆ

3. марта 1890

Տարեկան 8 ֆր. ուղի - 4 դր.:
Վեցամյաց՝ 5 ֆր. ուղի - 2 դր. 50 կ..
Մինչ թիվ Կառու 1 ֆր. - 50 կուշ.:

የካናድ ማስታወሻ

ԹԱՍՈՒՄՆԵՐԸ

四
三
二
一

Digitized by srujanika@gmail.com

ԱՐ ԳԵՂՋԻԱՑ ԱՍՈՐԻ ԿՊԴՄԿՈՊՈՒՏ

4

(Cannabidiol- β -keto ester)

ակարտ հայ բնագրի մէջ կը գտնես քանի մը նշաններ, որոնց լսու իր կարծեաց կը ցուցնեմ որ սկզբնական բնագրի չէ հայն այլ՝ Մեացանանութիւն։ Այս նշաններն են գրեթե ամեն առ առ ամեն գեղեցի են անուններ։ Հայոց ամեն գեղեցի են անուններ, որոնց վերաբեր անուններ, անուններ և անուններ են առանձին առ առ ամեն գեղեցի են անուններ։

բէ առնուած կ երեւայ, Զատկով Լակարս ի բրեւ ապացց կը բերէ ի մէջ. Օստա մնագրի նշան են ըստ Լակարսի Տրտութեւ, Տրտութիս Ռուտիս, Վլինակ, Ափրուդիտ, Են, որպէս օտարակ լեզուաց վլրջարութինները կը ներկայացը նեն Սակյուն այսպիսի հևտառթիւն էր շատ հիմն չունակ մշտ, եւ նաեւ նշան է դցողն ծանօթութեան հայ մատենագրութեան մէջ մատենագրութիւնը գտար մ'ետք ծնած է նշին խօս Հայոց քրիստոնէութեան բնու հանու գարձէն:

պա եւ ասկէ յառաջ երկար դարերու միջցնն
մէջ Հայք սերտ յարաբերութեան մէջ էին ի-
րենց գրացի ազգաց հետ. — Հու կրնան նկա-
տուիլ միայն Եղինք եւ Աստիք. — Եւ այս մի-
ջցին մէջ (մատենագրութենէն յառաջ) տի-
րած են մեր լիզունն մէջ շատ տոր եւ օտարութ-
անուանն այս առաւել՝ որ մը նոր գրառն
հոյուաց ու հոյուառետաց բաւական մասն յցն
եւ ասողի կիս ինչպէս յայս է ի պատճենի թէնէն.
Այսպէս այս օտար եւ օտարաձև անուանը այն-
պէս ըստեական էին մեր նախնեաց, որ յաճախ
կը տեսնեաք Գեւոնց անուան երկու ձեւերն ալ
— յյնն ու ասորին — Ունա՞ն գրոց մէջ ան-
խսիր գործածուած։ Մանաւանդ թէ յաճախ
կը հանդիպինք պայտիք անուանց նաեւ հոն,
ուր անկարեալ կ'երեւուք։ Յաճախ յայ մնագրէ
մէր նաև թարգմանութեան մէջ կը գտննեալ
խանդիպուուն յուսած առողջ անուանց ձեւեր, եւ
ոնց հանաւանին ասողի մնաւանա թարգմանու-

թեան մէջ յոյն անուանց, եւ այն՝ հրբեմին միեւ-
նոյն իջին մէջ՝:

Նթէ գոհ չենք այս ընդհանուր դիտու-
ղութեամբ, միտ գննենք որ նման օտարածեա-
մանունք կը գտնուին յաճախ մեր մատանագոր-
թեաման այլափակի գրց մէջ ալ բռնձր թարգմա-
նութեամբ չեն, եւ որպէս իրք հայ հերթափակ
դ դրէն անտարակութելի է: Կաեւ ազ-
դային ընտամբ կը գտնենք օտարածախ վեր-
ջաւորութեամբ. սակայն ասիդայ նշան չէ թարգ-
մանութեան: Երբ Եղիշէ մէջ բովանդակ Հայո-
ոց եպիփողուսաց եւ իշխանաց առ կայսր ուղղա-
նամակին մէջ կը կարգանք. (էջ 123) “Անխնի՞ն
մեր Ծրգապիտու, եւ նաևնենիլ, կնանք հնաե-
զնել թէ Եղիշէ կամ Անյոն իսկ Հայոց այս նա-
մակը ծարգաւութիւնը ըլլայ յառաջանաւ:” Եթի
Ագաթանց եղեայ մէջ է Եղիշէ (որուն անուն
ասորաւեն է, բայց այնու նաեւ մակա Հայկա-
կան եղանակ է) կոսէ (էջ 44). “Մի հաւատապա-
տուանորդաց ձերոց, զոր Նադեացին անունէք
զոր կը գտնենք նաեւ. յէջն 280 եւ 318: Է:
344. “Յռափառնեան տանէն բարիկ եւ Յու-
նան: Ո՞չ չէ տեսներ որ հս Յութինան է հճն
(= Յութինանէ): Ահաւանիկ նշան մ'ալ թէ որ
չափ արիաց էին Հայոց մէջ օտար նաեւ սկզբու-
կան անտամբ, որուն նշան է բաց յայլոց դուռը-
խորփուռնեան նաևնենի անունը (Եղիշէ՝ 71, և
160:) որ է ասորեքն անուաց բարտ, որ կը նշա-
նակէ Առողջու: Խորինացաւ մէջ կը կարգան-
(9, 14, էջ 446) “Գրիգորիոս Նահանջու, և

Կայս Խորենացի թարգմանութեան չէ: Կողման
Մաշմայք աշակերտաց միջն անունը կը յիշէ
դկանութեան (էջ 16, տպ. Վենետ. 1833) եւ
դկանութեան (էջ 21): Աւելորդ է այլիւր այսպիսի
վեպութեանց գիմել:

Այսափ ընդհանրապէս խօսելէն ետքը՝
տեսնեփ ի մասնաւորի այս անուանց մէկ քանին
զզ Լակարս իբրև Նեցուկ կ անուն իր ենթա-
դրութեան և ակարս երբ և բնակչուան հա-
մար կըսե թէ “ Դշ Քերաւարութիւնը յայսին
զր ցոցցնէ որ Հայ Ագաթանգելովուան սկզբանի դր
էլ ։ շատ կ փափա՞ Արմանէն եւ այլ պատիսի
անուանց շատուն ինչ լըդի եւս պատկանն
նախնաբար, մի միան ձեւն են Հայ լիրունն մէջ,
զոր ի հարկէ պիսի գործածէն թէ Հերթիսակը
եւ թէ Թարգմանք: Խոյսպէս Խորոգին թէ եւ ըլ-
լոյ “ Այլայսակառն ձեւ, մը ։ ինպէս կ անուանէ
Լակարս, սակայն յաճան գործածական է նախ-
նակ քոյ քան ջայանմ Արմանակէ²: Այլ-
պահու է նոյնպէս Կողոպատրութիւն անունն հանած
ցոցցումը: Լակարս կ լուզէ Հետեւ ցրելն որ “ Հայ
Ըգամաթիւնը ընագիր է վան զի այս գաւ-
առն ազգային գոկիր անունը չի գործածուիր
երբեք Ագաթանգելոյ մէջ (515, 7 Հաշու-
ելով) այլ մշտ յունական անունը (Կապակա-
դոլիս): Կը դրուի: Աւո ի հիմնաց սիրա է, եւ
Լակարս կ ինսնան իր վայսպէս նեմէ մատափ-
ըլլոյ հու ին բանգրիք: Եցն Ցարդամնեան թեառն
մէջ արգեամբ չըլլ անզամ Կառածօքիա կը
դրուի եւ անզամ մը միան Կառածօքան (Կապ-
ագովլիսացոյ): Բայց Հայոյն մէջ Կողոպատրութիւն
միան դ ունա՞ կը գտնենք (515, 17), որմէ
քիչ մը յառաջ արդէն Գոկիր ալ գրուած է
(515, 7), զոր Լակարս ըստ նեչչի ու անու-
անուանց չի հաշուեր: Ընդհանրապէս Կողոպ-
ատրութիւն երեք անգամ մէջ կ յիշուի, որովհետեւ
գարեցէ անսպազ է Հայ ակնածաց: Լակարս
անուան միտ զնելու Հայ բնագրին՝ այս սիրա
Հետեւութեան հասան է: Սպամանգելուու
Կողոպաց գաւառին անունը քիչ մ’այլայլ-

¹ PL. Agath. 136, 19. Πραγματικός = *P̄σταχης*, eine hybride Form. Armenier und Griechen haben kein Wort mit R an. *Ao* erklärt sich wie :| = |..

Επειδή αὐτὸν τὸν θεόν αἰώνας προστίθεται μηδέποτε,
εἰς τὸν αὐτὸν δὲ τὸν θεούντοντον οὐκεπιστεῖται οὐδέποτε πορεύεται
εἰς τὸν αὐτὸν θεούντοντον διότι εἰς τὸν αὐτὸν θεόν πορεύεται τρεῖς
αὐτῶν τοῦ θεούντοντον βασιλεῖς εἱρεῖς αὐτῶν οὐκ εἰς τὸν θεόν πορεύεται
εἰς τὸν αὐτὸν θεούντοντον διότι εἰς τὸν αὐτὸν θεόν πορεύεται τρεῖς Βασιλεῖς
τοῦ θεούντοντον διότι εἰς τὸν αὐτὸν θεόν πορεύεται τρεῖς Βασιλεῖς.

թեամբ կորդովին¹ կ'անուանէ: Լակարտ հու կը
պողէ թէ սու կորդովտաց, ձեւն յանձնէն անուան
վրայէն ձեւուած է: Կուրօրիք ըսկէ՝ որ հակա-
ռախ է հաւանակար: «Կորդովտաց» ձեւն ուղ-
ղական է հարկան կորդովին, որ հայիական է:
Այսոնի որ ոսայշական աշխարհաբարկան ա-
նուան շատերուն վերջը «ովին» (անցրչուն
= հոսին) վերջառութիւնը կը տեսնուի²: Աեր-
ջանէս պէտք է պատասխանել նաև Լակարտի
ուրիշ մէկ առաջարկութեան: Ագաֆ'անգեղեայ
մէջ կը յիշուի Սփրոբրուտ անոնկը³: Ազդ Սփր-
ոբրուտ չէ ուղարկան յունարենի մէկ, այլ ու-
սուայն⁴ է, ուրիշ կը հետեւիր որ «Հայ կարծե-
ցեալ նախադիրն յունական Նորդմնաց վերջառու-
թիւնը պահած է, որ ապաբէն չէ նշան բնա-
գիր ըրբառուն»:

σχετική απορία ήσκωνταν ότι το πρόγραμμα θα μπορούσε να επηρεαστεί από την παραπάνοια της Ελληνικής κυβερνησης στην περιοχή. Η παραπάνοια της Ελληνικής κυβερνησης στην περιοχή ήταν σημαντική για την επιτυχία της διαδικασίας, καθώς η Ελληνική κυβερνηση ήταν σε θέση να παρέχει στην Ελληνική πλευρά την υποστήριξη της στην περιοχή. Το πρόγραμμα θα μπορούσε να επηρεαστεί από την παραπάνοια της Ελληνικής κυβερνησης στην περιοχή, καθώς η Ελληνική κυβερνηση ήταν σε θέση να παρέχει στην Ελληνική πλευρά την υποστήριξη της στην περιοχή.

¹ Πετρ., έρ. 507, σ. 17, περιέχει μερικούς παραγγελίες από την αρχή, που ισχύουν εξ ίδης από τη διάρκεια της Κορδονιάς ως υπόδειξη. Ρωγός παραγγέλει μερικές από αυτές, όπως η παραγγελία για την απομείωση της οικονομίας της Κορδονιάς, που θα πραγματοποιηθεί μετά την άφιξη της Αγγλικής στρατιωτικής δύναμης στην Ελλάδα. Στην παραγγελία αυτή περιέχεται και η παραγγελία για την απομείωση της οικονομίας της Κορδονιάς ως προτίμησης σε όλες τις άλλες παραγγελίες.

σχεδιαστής χωρών τῶν Μηδών.
ἳ Αἰγαῖον εἴη ἡπεὶ ὥρηκά Σημίδην, Κρητομαρίαν,
Αιγαῖον δέ, εἰς τὸ Κρητομαρίαν πατερός του πατέραν τοῦ
Ιεροφύλλου πατέραν τοῦ Κρητέων (Πινακίδη, ἔξι 159, 209, θερ-
ικ., ἐξ 163), Κρητέων (Ιων., ἐξ 272), Κρητομαρίαν τοῦ Ιερο-
φύλλου (Πινακίδη, ἐξ 21, 22, 42, 123 καὶ Ιων., ιων.

72, 237, 315. Եղիշէ, 18, 19, 87):
Արքաթ. 607, 5-8: Այս կտորին վրայ ետքէն ալ
առիթ կունենանք խօսելու, եւ տեսնելու հոյ ընապրին

Հայերէնի մէջ հակառակն է, այսինքն դիմու և
ողափառն, թէեւ զեւս եւս տեղ տեղ կը
գտնենք գործառուած: Հայր Տես անոնց
Արամազդ եւ Որբիզդ ալ կը թարգմանէին:

Ա երջապէս կը յիշնենք ամբողջութեան
Համար Լակարտի բանի մ'այլ անուանց նկատ-

մամբ ըրած դիտողութիւնները։
Այդամսնագ եղեց մէջ կան քանի մ'ա-
նուանք, որոնց սիրու ու ծագութիւն գժուարին է
այժմ գտնել, ասոնք, կը կարծէ Լակարս, «ա-
յդիդ մասարկ մը միայն ընթերցած ըլլալու ձեռ-
ունկնին»։ այսպիսի են Ալեքսանդր (630, 6, 650,
11), որ շարունակ ձեռւն սիրալ հարգացուած պիտի
ըլլալ ըստ Լակարսի։ Առողջութիւն (630, 15) «որ
յայտնապէս յշն ձեռւով կ'երեւայ»։ Բայց չէ մէ-
րք (589, 3) ունաձ յը անոնեւ մը («որ ասկայն
անհականութ է ինձ, կը յաւելու Լակարս»)։
Աբք-թ. (630, 14), աշխատ (շ. = պ.) ձեռւ,
եւ վերջապէս Ալիքնեւ (42, 19, 15, 48, 18, 46, 20
եւ 24, 47, 6) այնինք աշխատ լուսական լուսական
անոնեւ մը միալ ընթերցած կ'երեւայ։ —
Սակայն այս մէկնամիւնը չի բաւեր։ Այս ա-
նուանց շատերը նաև այդուր կը գտնենք ճշդի-
պու ձեռերով։ զոր օրինակ Բուզանդ Հնիդ ան-
դամ (էջ 9, 45, 226, 263, 264) կը յէլ-
Ալեքսանդ ձեռւ անհնան է նիմաթրին իսկ թէ
այս երու մատունագիրք ալ սիրալ ընթերցած
նու միեւնոյն բազգիրը։ Բաց աստի միեւնոյն տ-
ունուն շատ անգամ կրիստուած է Ագամինանե-
ցայ մէջ, եւ անհարեի է կարծել որ միշտ ան-
մատագրութեամբ ընթերցման մէջ միալուած ըլ-
լայ։ Դարձեալ Բայց ինչու եւ այլք ունանք՝ տա-
րաբառական ձեռւ են։ յշն ունի Վարժոմինչու,
ոյնի կը գտնենք առ արթուրուաց (շ. գ. մ. գ.)
բայց անուն ձեռւ։ Ալեքսանդր Ալիքնեւ տարակու-
անան է, եւ անուն անին ուստի անուն Են-

կիմական, ինչպէս յըս թարգմանութիւնը Աւելու-
անօց ունի: Խակ Արքունիք¹, ըստ Լակարտի և հետպ-
տական ալ կրնայ ըլլաշ², ասկըն իւր պահ ձեռ-
ովք մէջի Համար դեռ եւս անծանօթ անոն մը
կը մայ: Աւելու անտանեց ալ պայտիք ինքն-
ուրցոյն ձեւեր իւ տեսութիւն, որոնք օտար բնագրք
սխալ թարգմանութիւն չեն միշտ. որպէսնէ
Հայոց ավլորակն Պատանիք մասն, ձեւը, որուն
բնիք է Constantinus, Յուստինան³ = Justina, եւ
այլք՝ որովք ճշգիտ այնպէս կազմուած են ինչպէս
Արքանոս, Կիրիկանոս, եւն: Դ վերջը դիտնիք՝ որ
մեր նպատակն էր ցացցնել: թէ Հայ եւ յըս բնա-
գրաց մէջ Լակարտի գտած ասորոյն Հետքերը
տականի Հասատուն կուռած մը չընկնիւ: Բայց
չեն կայ ըստ անունի թէ անհնար է Ագաթիան կ-
եղայ մէջ աստ կամ անդ ասորական ազգեցու-
թիւն Նշանելիք: Ցայտնիք է որ Հայ Խմբագրուոց
կրնար առջնա ունենալ ասորի ազգինինք, եւ
շատ մասեր Խորքաններն քանել որով եւ այս-
պիս ազգեցութեան մ' ենթարկուի:

(Cannulae) 4. B. S.

ԵԶՈՒՄԱՆԱԿԱՆ

ՀԻՆ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ 1ԵԶՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀՈԼԱՎՈՒՄ՝
Թռվէնեւու հմա պարսկերէնք սեպագրու-
թեաւց միջոցաւ միայն ծանօթ է մեզի,
շնոր կրնաւ յուալ որ նոյն հաստակոսոր
յիշտատակրանաց մէջն անուանից հորդումն ամ-
բողջապէս կարենաւիք հանել : Ասկայն հնութեան
այս ամէնին նշանառներ անկիրեց կը ցացնանք թէ
հն պարսկական հորդումն յար եւ ման էր ամէն
հնաւեր րոպակնեւ լըլուաց, եւ աւանձինն մերձա-
ուութիւն ունեւ նսդկականին եւ աւետականին,
որնցմով կարիիք է անոր պահապը լըցնի :

Հին պարսկերէն գցականն երկը սեռ ու-
նէք՝ բայան, էտան, կլատ, զըմնիք պյաժմ նոր
պարսկերէն անհւետ ըրած է: Պարձեալ երկու
թիւ միայն կը գտնենք եւալի եւ յանալի: Կա եր-

Հ-ին գոյալիքինը տարակուսական կը մայ:

ԵՐԱԿԱՆ

Հայոցինն արական եւ իգական բառերու
վերը շահագութիւն է կը վերջաւորի պատէս կախումն-
յամ (կախմիս), Եթէ ամ (Նիդիրիս), Գրետեւորի
(զգաբարու) անին է Եղագաւենն, նաև պատէս յայ-
սնի է, ուղարկանէն մնա չեն տարբերի:

Գործեական 177 առվ կը կազմուի, այսպէս նաև միւս հին արիականք. հմտութեան կամացութեանը): Գիտեանք, այս հոյսպին հոյովակերտն է

¹ Σειρ., ζειρ., θεοπατηρ., ξεν., nepos, nepotis, γατζ.